

Mijlpaalarrest

Rupert van Heijningen kijkt terug op Dicky Trading

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

foto: Jim Büller

.....
Leonie Rammeloo
redactielid
.....

‘Ten hemel schreiend was dat relaas. Boer Franken besloot begin jaren tachtig zijn boerenbedrijf voort te zetten in Canada. Hij werd begeleid door “emigratieadviseur” Dick Wille, die de Veluwe boerderij zou verkopen en de woonruimte in Canada zou regelen. Willes vennootschap Dicky Trading zou de boerderij doorverkopen en vervolgens de overwaarde (het startkapitaal voor Canada) overmaken. Toen Franken met zijn vrouw en vier kinderen (een vijfde op komst) in Canada aankwam, bleek dat Wille een oplichter was en Franken één van zijn slachtoffers. Ongelooflijk, hoeveel geld Wille hem afhandig heeft gemaakt. Berooid is het gezin Franken weer naar Nederland teruggekeerd.’

Rupert van Heijningen, sinds 1985 kantoorhoudend in Den Haag (met zijn vader, L. van Heijningen), vertelt over de zaak die hij ruim vijftien jaar lang heeft behandeld. ‘Via het netwerk van mijn va-

der stond ik al andere gedupeerden van Wille bij. Wille was onvindbaar en bood natuurlijk geen verhaal. Franken vond dat de notaris, ten overstaan van wie alle overeenkomsten met Dicky Trading waren gesloten, hem had moeten waarschuwen. De tuchtrechter vond dit ook, maar de rechtbank zag geen onrechtmatig handelen van de notaris. Het hof ging wel uit van wanprestatie, maar zag geen causaal verband tussen verwijt en schade. Hierop kreeg ik slechts negatief cassatieadvies.

Het was een hard gelag voor Franken, alles leek voor niets geweest. Met de moed der wanhoop heb ik toen maar zelf een middel geformuleerd, en dat had succes! In 1992 oordeelde de Hoge Raad dat wanneer risico’s waarvoor een notaris ten onrechte niet heeft gewaarschuwd, zich verwezenlijken, de schade aan de notaris toerekenbaar is (Dicky Trading I). Bij het notariaat sloeg dit arrest in als een bom. Vervolgens is doorgeprocedeerd over causaliteits- en eigen schuldaspecten. Dit heeft geleid tot Dicky Trading II. Ik had nooit verwacht dat op basis van zulke absurde feiten een

arrest met zo’n impact op het algemene aansprakelijkheidsrecht zou worden geweest.

Na een derde keer bij de Hoge Raad is de zaak uiteindelijk geschikt met de verzekeraars van de notaris. Inmiddels fokt Franken stamboekvee op de Veluwe; hij heeft zijn leven gelukkig weer enigszins kunnen oppakken.

Het was een van mijn mooiste zaken. Het moeilijkst vond ik dat Franken op een gegeven moment vroeg of hij met het ontvangen voorschot een boerderij kon kopen, met het risico dat het geld terug zou moeten. Ik heb toen optimistisch geadviseerd, ook omdat ik dacht: bij verlies zullen we nog wel eens zien of de verzekeraars van de notaris het gezin op straat zetten.’

.....
‘Ongelooflijk, hoeveel geld hem afhandig is gemaakt’
.....

De kern van Dicky Trading

Indien door een onrechtmatige gedraging of tekortkoming een risico ter zake van het ontstaan van schade in het leven is geroepen en dit risico zich vervolgens verwezenlijkt, is daarmee in beginsel het causaal verband tussen die gedraging en de aldus ontstane schade gegeven en is het aan degene die op grond van die gedraging wordt aangesproken om te stellen en te bewijzen dat die schade ook zonder die gedraging zou zijn ontstaan. *HR 26 januari 1996, NJ 1996/607 (Dicky Trading II).*